

Սոկրատ Աղալարի Խանյան

ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն
ՀԱՍՑԵ՝ Ստեփանակերտ, Վ. Սարոյան շենք 5/ 30
ՀԵՌԱՆՈՍ՝ 097 24 03 77
ԷԼ. ՓՈՍՏ՝ xanyan30@bk.ru

ԱԿԱՂԵՄԻԱԿԱՆ ՓՈՐՁ

1949-1953թթ.- սովորել է Բաքվի Վ. Ի. Լենինի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտի բանասիրական ֆակուլտետի հայոց լեզվի և գրականության բաժնում:

1949-1953թթ.- սովորել է Բաքվի Վ. Ի. Լենինի անվան Պետական մանկավարժական ինստիտուտի ասպիրանտուրայի առկա բաժնում՝ «Հայ գրականություն» մասնագիտության գծով: Սովորելու հետ միասին դասախոսել է նույն ինստիտուտի բանասիրական ֆակուլտետի հայոց լեզվի և գրականության բաժնում:

1965- ՀՀ ԱԱ Մ. Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտում պաշտպանել է թեկնածուականատենախոսություն՝ «Նաիրի Չարյանի դրամատուրգիան» թեմայով, ստացել բանասիրական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան:

2002- ՀՀ ԳԱԱ Մ.Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտում պաշտպանել է թեզ՝ «Հայրենիքի ճակատագիրը հայ պոեզիայում (1950-1990-ական թթ.)» թեմայով, արժանացել բանասիրական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճանի:

2004- ՀՀ ԲՈՀ-ի կողմից ստացել է պրոֆեսորի դիպլոմ՝ «Գրականագիտություն» մասնագիտությամբ:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՓՈՐՁ

1947-1948- հայրենի գյուղում աշխատել է որպես կոլտնտեսության կոմերիտկազմակերպության քարտուղար և կուլտուրայի տան վարիչ:

1953-1962- աշխատել է Ադրբեջանի Կոմկուսի կենտկոմի օրգան «Կոմունիստ» հանրապետական թերթի խմբագրությունում որպես լրագրող:

1958- դարձել է ԽՍՀՄ գրողների միության, 1994 թվականին՝ ԼՂՀ և 2004-ին՝ ՀՀ գրողների միության անդամ: Նաև ԱԳՄ վարչության անդամ է:

1969- տեղափոխվել է Ստեփանակերտ և շարունակել դասախոսական աշխատանքը նախ Ստեփանակերտի մանկավարժական ինստիտուտի, ապա ԱրՊՀ հայոց լեզվի և գրականության ամբիոնում՝ որպես դոցենտ, իսկ 1991 թվականից՝ պրոֆեսոր:

1974-1988- եղել է Ստեփանակերտի մանկավարժական ինստիտուտի ուսանողական գիտական խորհրդի նախագահ:

1975- ընտրվել է ԼՂ մարզային «Գիտելիք» ընկերության նախագահ:

1978-1981- վարել է Ստեփանակերտի մանկավարժական ինստիտուտի լեզվագրական ֆակուլտետի դեկանի պաշտոնը:

1984-ից մինչև 2007թ. Արցախի մայր բուհի հայոց լեզվի և գրականության ամբիոնի վարիչն էր:

1985-1990- Խաղաղության պաշտպանության ԼՂ մարզային կոմիտեի նախագահն էր:

1986-1990-եղել է ԼՂ մարզային արհիտրորդի անդամ:

2000- լայնորեն նշվել է ծննդյան 70, գրական-գիտամանկավարժական գործունեության 50 ամյակը:

2007- առ այսօր ԱրՊՀ գրականության և ժուռնալիստիկայի ամբիոնի պրոֆեսոր:

2005- արժանացել է ԼՂՀ գիտության վաստակավոր գործչի կոչման:

2010- լայնորեն նշվել է ծննդյան 80, գրական-գիտամանկավարժական գործունեության 60 -ամյակը:

2015- նշվել է ծննդյան 85, գրական-գիտամանկավարժական գործունեության 65-ամյակը:

2020- նշվել է ծննդյան 90, գրական-գիտամանկավարժական գործունեության 70- ամյակը:

ՊԱՐԳԵՎՆԵՐ

- 1970թ.- հանրապետական ժուռնալիստների միության պատվոգրով:
- 1975-1984թթ.- բանաստեղծական շարքերի համար՝ արհմիությունների ԼՂ մարզային մրցանակաբաշխության դափնեկրի դիպլոմով:
- 1978թ.- ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի «Աշխատանքային գերազանցության համար» մեդալով:
- 1981թ.- հանրապետական «Գիտելիք» ընկերության պատվոգրով:
- 1983թ.- հանրապետական բարձրագույն և միջնակարգ մասնագիտական կրթության պատվոգրով:
- 1987թ.- կոմերիտմիության ԼՂ մարզային կոմիտեի պատվոգրով:
- 1990թ.- ԽՍՀՄ բարձրագույն դպրոց «Աշխատանքային գերազանց հաջողությունների համար» մեդալով:
- 1991թ.- ԼՂ Հատուկ կառավարման կոմիտեի պատվոգրով:
- 1992թ.- դարձել է ԼՂՀ նախարարների խորհրդի Եղիշեի անվան մրցանակի դափնեկիր «Արցախի արծիվը» պատմական պոեմի համար:
- 1998թ.- արժանացել է ԼՂՀ գրողների միության Մուրացանի անվան ամենամյա մրցանակի՝ «Արցախյան պատերազմը և հայ պոեզիան» աշխատության համար:
- 1999թ.- ԱրՊՀ 30-ամյակի հուշամեդալով:
- 2001թ.- ԼՂՀ «Վաչագան Բարեպաշտ» մեդալով:
- 2003թ.- «Մայրական երախտագիտություն հայ քաջորդիներին» մեդալով:
- 2009թ.- ԱրՊՀ 40-ամյակի հուշամեդալով:
- 2010թ.- Հայաստանի ԳԱ «Գրական վաստակ» մեդալով:
- 2010թ.- Արցախի պետհամալսարանի «Ոսկե մեդալ»-ով:
- 2010թ.- ԼՂՀ «Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով:
- 2012թ.- ԼՂՀ ԳՄ մրցանակի դափնեկիր «Մարտնչող գրականություն» աշխատության համար:
- 2015թ.- ԱՀ վարչապետի հուշամեդալով:
- 2019թ. - ՀՀ «Մարշալ Բաղրամյան» շքանշանով:
- 2020թ. - ԱրՊՀ պատվավոր պրոֆեսորի դիպլոմով:
- 2020թ. - Արցախի ԳՄ «Գրիգոր Նարեկացի» մեդալով:
- 2021թ.- ՀԳՄ «Հրանտ և Մանուշակ Սիմոնյաններ» մրցանակաբաշխություն, Պոեզիա անվանակարգ «Կրակ չէ՝ ինչ է» գրքի համար:

ՏՊԱԳՐՎԱԾ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ:

ՄԵՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ, ՀՈՂՎԱԾՆԵՐ

1. **Պոեզիայի ուժն ու հմայքը** (Ե.Չարենցի պոեզիայի մասին), Ստեփանակերտ, «Գիտելիք», 1987թ., 30 էջ:
2. **Թաթուլ Հուրյանի սխարանքը** (Թ.Հուրյանի պոեզիայի մասին), Ստեփանակերտ, «Մաշտոց» հրատ., 1991թ., 54 էջ:
3. Ցավի և սիրո պոեզիա (Վ.Հակոբյանի պոեզիայի մասին), Ստեփանակերտ, «Արցախ» հրատ., 1991թ., 118 էջ:
4. **Բողոքան Զանյանի պոեզիան**, Ստեփանակերտ, «Սոնա» հրատ., 1997թ., 54 էջ:
5. **Գուրգեն Գաբրիելյանի աշխարհը** (մանկագիր Գ.Գաբրիելյանի ստեղծագործությունների մասին), Երևան, «Նաիրի» հրատ., 1997թ., 68 էջ:
6. **Տաղանդի լույսը** (գրականագետ Ժ. Անդրյանի մասին), Ստեփանակերտ, «Սոնա» հրատ., 1998թ., 78 էջ:
7. **Արցախյան պատերազմը և հայ պոեզիան**, Ստեփանակերտ, «Սոնա» հրատ., 1998թ., 120 էջ:
8. **Նվարդ Ավագյանի պոեզիան**, «Ազատ Արցախ» հրատ., Ստեփանակերտ, 2000թ., 40 էջ:
9. **Ժողովրդական արտիստուհի Մ. Բալասանյան**, «Մշակույթ» հրատ., Ստեփ., 2000թ., 16 էջ:
10. **Վաստակավոր արտիստ Մ. Հարությունյան**, «Մշակույթ» հրատ., Ստեփ., 2000թ., 16 էջ:
11. **Հայրենիքի ճակատագիրը հայ պոեզիայում** (1950-1990-ական թթ.), ուսումնական ձեռնարկ մագիստրանտների և ասպիրանտների համար, ԱրՊՀ հրատ, Ստեփ., 2002թ., 350 էջ:
12. **Քնարական նվագների հմայքը**, (Ա.Թովմասյանի քնարերգությունը), «Զանգակ-97» հրատ., Եր., 2002թ., 50 էջ:
13. **Վաստակավոր արտիստուհի Է. Առստամյան**, «Մշակույթ» հրատ., Ստեփ., 2002թ., 16 էջ:
14. **Հայ գրականության ուսուցումը բուհում** (ուսումնամեթոդական ձեռնարկ), «ԱրՊՀ» հրատ., Ստեփ., 2003թ., 112 էջ:

15. **Ազգային ճակատագիրը և հայ պոեզիան** (դասագիրք մագիստրանտների և ասպիրանտների համար), ԼՂՀ կրթության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն, «Դիզակ պլուս» հրատ., 2003թ., 350 էջ:
16. **Հայ պոեզիայի զարգացման միտումները Արցախում**, (1950-1990-ականթթ.), ԼՂՀ ԳՄ «Վաչագան բարեպաշտ» հատ., 2005թ., 375 էջ:
17. **Հրաչյա Բեգլարյանի քնարերգությունը**, ԼՂՀ ԳՄ, ԱրՊՀ գրականության և լրագրության ամբիոն, Եր., 2004թ., 64 էջ:
18. **Հրանտ Մաթևոսյանի գրական հայացքները**, ԱրՊՀ գրականության և լրագրության ամբիոն, «Դիզակ պլուս» հրատ., 2006թ., 48 էջ:
19. **Հանճարեղ բանաստեղծն ու քաղաքացին** (Եղիշե Չարենց): ԱրՊՀ գրականության և լրագրության ամբիոն, «Դիզակ պլուս» հրատ., 2007թ., 32 էջ:
20. **Մաքսիմ Հովհաննիսյան. Լեռնադրյուրի վիպաշխարհը**: ԱրՊՀ գրականության և լրագրության ամբիոն, «Սոնա» հրատ., 2007թ., 122 էջ:
21. **Հայրենի եզերքի և սիրո ծարավը** (Արմեն Հովհաննիսյանի պոեզիան): ԱրՊՀ գրականության և լրագրության ամբիոն, «Դիզակ պլուս» հրատ., 2008թ., 48 էջ:
22. **Կյանք բեմի վրա** (Ժող.արտիստներ Մ.Միքայելյան, Ն.Ասատրյան), ԱրՊՀ գրականության և լրագրության ամբիոն, «Դիզակ պլուս» հրատ., 2008թ., 64 էջ:
23. **Ռոբերտ Եսայանի պոեզիան**, ԱրՊՀ գրականության և լրագրության ամբիոն, «Դիզակ պլուս» հրատ., 2008թ., 54 էջ:
24. **Հայ գրականագիտության գերաստղը** (ակադեմիկոս Ս.Մարինյանի մասին), ԱրՊՀ գրականության և լրագրության ամբիոն, «Դիզակ պլուս» հրատ., 2009թ., 32 էջ:
25. **Հայ հին և միջնադարյան գրականության պատմություն** (ուսումնամեթոդական ցուցումներ ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար), ԱրՊՀ գիտխորհուրդ, «ԱրՊՀ» հրատ., 2010թ., 48 էջ:
26. **Ընտիր երկեր, 10-հատորով**, հատոր 5. Հայ պոեզիայի զարգացման միտումներն Արցախում (ուսումնական ձեռնարկ): ԼՂՀ գրողների միություն, ԱրՊՀ գիտխորհուրդ, «Սոնա» հրատ., 2010թ., 480 էջ:
27. **Ընտիր երկեր, 10-հատորով**, հատոր 6. Հայ արձակի զարգացման միտումներն Արցախում (ուսումնական ձեռնարկ): ԼՂՀ գրողների միություն, ԱրՊՀ գիտխորհուրդ: «Սոնա» հրատ., 2010թ., 480 էջ:
28. **Ընտիր երկեր, 10-հատորով**, հատոր 7. Ազգային ճակատագիրը և հայ պոեզիան (դասագիրք մագիստրանտների և ասպիրանտների համար): ԼՂՀ գրողների միություն, ԱրՊՀ գիտխորհուրդ: «Դիզակ պլուս» հրատ., 2010թ., 480 էջ:
29. **Ընտիր երկեր, 10-հատորով**, հատոր 8. Մենագրություններ, գրախոսություններ, էսսեներ, ԼՂՀ գրողների միություն, ԱրՊՀ գիտխորհուրդ: «Սոնա» հրատ., 2010թ., 480 էջ:
30. **Ընտիր երկեր, 10-հատորով**, հատոր 9. Մենագրություններ, գրախոսություններ, էսսեներ, ԼՂՀ գրողների միություն, ԱրՊՀ գիտխորհուրդ: «Սոնա» հրատ., 2011թ., 480 էջ:
31. **Ընտիր երկեր, 10-հատորով**, հատոր 10. Մենագրություններ, էսսեներ, հուշեր, հոդվածներ, թատերախոսություններ, ԼՂՀ գրողների միություն, ԱրՊՀ գիտխորհուրդ: «Դիզակ պլուս» հրատ., 2011թ., 480 էջ:
32. **Գիտության արցախածին աստղերը**, Ստեփանակերտ, «Դիզակ պլուս» հրատ., համահեղինակներ՝ Դ.Ս.Գաբրիելյան, Ա.Ջ. Սարգսյան, 2011թ., 192 էջ:
33. **Մարտնչող գրականություն**, «Դիզակ պլուս» հրատ., 2012թ., 470 էջ:
34. **Միջնադարյան հայ առակագրություն**, Մ.Գոշ, Վ.Այգեկցի, «ԱրՊՀ» հրատ., 2012թ., 58 էջ:
35. **Արտեմ Հարությունյանի պոեզիան**, «ԱրՊՀ» հրատ., 2014թ., 112 էջ:
36. **Թոնդրակյան աղանդավորական շարժման Շիրազյան մեկնաբանումը**, «ԱրՊՀ» հրատ., 2017թ., 48 էջ:
37. **Իսահակ Ալավերդյան**, «Դիզակ պլուս» հրատ., 2017թ., 214 էջ:
38. **Ժողովրդի կենսափիլիսոփայության ջահակիրը** (Հ.Թումանյան), «ԱրՊՀ» հրատ., 2019 թ., 158 էջ:

ՀՈՂՎԱԾՆԵՐ

1. **Հասունության ճանապարհով** (բանաստեղծ Աթանես Սենալի մասին), հեղինակակից Ա.Բայան, «Գրական Ադրբեջան» ամսագիր, Բաքու, թիվ 1, 1957, էջ 120-122:
2. **Մեր պեղծիայի անսպառ աղբյուրը** (Հ.Հովհաննիսյանի մասին), «Գրական Ադրբեջան», 1964, թիվ 3:
3. **Հայրենասիրության գաղափարը Ն.Ջարյանի «Արա Գեղեցիկ» ողբերգության մեջ**, «Գրական Ադրբեջան» հանդես, 1963թ., թիվ 6, էջ 58-67:
4. **Ն. Ջարյանի «Փորձադաշտ» կոմեդիան**, Վ.Ի.Լենինի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտի գիտական աշխատանքների ժողովածու, Բաքու, 1964թ.:
5. **Նրան ոգեշնչել ու կոչել են հերոսության** (Ն.Ջարյանի պիեսների մասին), «Գրական Ադրբեջան, թիվ 2, 1965թ., էջ 107-111:
6. **Հանճարեղ պատանին** (Մ.Մեծարենց), «Գրական Ադրբեջան», Բաքու, 1967թ., թիվ 1:
7. **Անմահ վիպասանը** (Պ.Պռոշյան), «Գրական Ադրբեջան», Բաքու, 1967թ., թիվ 3:
8. **Ն. Ջարյանի «Հացավան» և «Պարոն Պետրոսն ու իր նախարարները» վեպերը**, Բաքվի Լենինի անվան մանկավարժական ինստիտուտի դասախոսների գիտական աշխատանքների ժողովածու, 1967թ.:
9. **Հոկտեմբերի երգիչը** (Ե.Չարենց), «Լիտերատուրնի Ազերբայջան» ամսագիր, 1967թ., թիվ 3:
10. **Բանաստեղծի սիրտը** (Թ.Հուրյանի «Հուշարձան» գրքի առաջաբանը, Ազերնեշը, 1970թ., էջ 5-10:
11. **Ժողովուրդների բարեկամության արտացոլումը Ն.Ջարյանի ստեղծագործություններում**, Վ.Ի.Լենինի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտի դասախոսների գիտական աշխատանքների ժողովածու, 1971թ., Բաքու:
12. **Գալիքի երգը հուշարձան է նրան** (Թ.Հուրյան), «Գրական Ադրբեջան», Բաքու, թիվ 4, 1972թ., էջ 89-98:
13. **Անմահ թատերագետն ու քաղաքացին** (Գ.Սունդուկյան), «Գրական Ադրբեջան», 1977թ., թիվ 5:
14. **Վ.Չերնիշևսկի**, «Գրական Ադրբեջան», 1978թ., թիվ 3, էջ 5-10:
15. **Շնորհակալ վաստակ** (Գ.Գաբրիելյանի «Ընտիր երկերի» առաջաբանը), «Գյանջիկ» հրատ., 1978թ., էջ 5-17:
16. **26 կոմիսարների կերպարները սովետական պեղծիայում**, Գիտական աշխատությունների ժողովածու: Ազերնեշը, Բաքու, 1983թ., էջ 160-163:
17. **Սոցիալիստական ռեալիզմի ինտերնացիոնալիստական պայթույթ**, Բաքվի պետհամալսարանի հանրապետական գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Պետհամալսարան հրատ., 1984թ., էջ 81-83:
18. **Դավթակ Քերթոզը և նրա հերոսը**, «Արցախ» ամսագիր, Ստեփանակերտ, 1990թ., թիվ 1, էջ 52-56:
19. **Աստծո տաճարի հմայքը** (Վ.Հակոբյանի «Տաճարն Աստծո» գրքի մասին), «Արցախ» ամսագիր, 1991թ., թիվ 4, էջ 10-15:
20. **Ավանդատան անմար սերը** (Արմեն Հովհաննիսյանի պեղծիայի մասին), «Արցախ» ամսագիր, 1992թ., թիվ 2-3, էջ 6-7:
21. **Հայրենի եզերքի երգիչը** (Հր.Բեգլարյանի պեղծիայի մասին), «Արցախ» ամսագիր, 1993թ., թիվ 3-4, էջ 18-19:
22. **Հ. Թումանյանը և Արցախը**, «Միտք» գիտատեսական հավելված «Ազատամարտ» թերթի, Երևան, 1994թ., թիվ 9, էջ ԻԸ-ԼԱ:
23. **Օսվինար Բաղդասարյանի «Հոգու մեղեդիներ» գրքի առաջաբանը**, «Սոնա» հրատ., 1998թ., էջ 7-8:
24. **Արցախյան պատերազմի բանաստեղծական տարեգրությունը**, Արցախյան շարժման 10-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «Երևանի պետհամալսարան» հրատ., 1998թ., էջ 60-67:
25. **Առասպելների բանաստեղծականացումը** (Ակադ.Մարինյանի «Բանաստեղծի հայտնությունը» գրքի առաջաբանը), «Վաչագան Բարեպաշտ» հրատ., 1998թ.:
26. **Հետաքրքիր գիրք** (Փ.Հակոբյանի «Դրմբոն գյուղի պատմությունը» գրքի առաջաբանը), «Պոլիգրաֆ» հրատ., 1998թ., էջ 3-5:
27. **Ցավի և երազի երգեր** (Ա.Թովմասյանի «Զգույշ քայլեր, մարդիկ» գրքի առաջաբանը), Երևան, «Զանգակ-97» հրատ., 1999թ.:
28. **Թատրոնին նվիրված իմաստակից կյանք** (վաստ.արտիստ Մ.Հարությունյանի մասին), ԼՂՀ Մշակույթի նախարարություն, 2000թ.:
29. **Հայրենիքի ճակատագիրը Վ. Թեքեյանի պեղծիայում**, ԱրՊՀ գիտական աշխատանքների թեզիսների ժողովածու՝ նվիրված Շուշիի ազատագրման 8-րդ տարեդարձին, 2000թ., էջ 9-11:
30. **Մուշեղ Իշխանի հայրենասպասումը**, ԱրՊՀ դասախոսների գիտական աշխատանքների թեզիսների ժողովածու՝ նվիրված Հայաստանում Քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակին: «ԱրՊՀ» հրատ., 2001թ., էջ 10-11:
31. **Հին հայոց տաղաչափական արվեստի հանճարեղ մեկնաբանը**, Շուշիի ռեալական ուսումնարանի հիմնադրման 120-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, «Երևանի պետհամալսարան» հրատ., 2001թ., էջ 30-31:
32. **Պատկերավորության միջոցները Գ.Գաբրիելյանի բանաստեղծություններում**, հայ բարբառագիտության միջազգային համաժողովի նյութերի ժողովածու, «Փարիզ- Երևան», 2001թ., էջ 9-10:
33. **Հայրենասիրության թեման պոլսահայ պեղծիայում**, «ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, «ԱրՊՀ» հրատ, 2001թ., թիվ 1, էջ 80-86:
34. **Արցախյան պատերազմը և հայ պեղծիան**, «ԼՂՀ պաշտպանության նախարարություն», համաբանակալից գիտագործական կոնֆերանսի ժողովածու, 2002թ., էջ 49-71:

35. **Երգեր մաքառման և հավատի**, (Հ.Բաղմանյանի «Հիշեցեք, մարդիկ» գրքի առաջաբանը), «ԱրՊՀ» հրատ., 2001թ., էջ 7-16:
36. **Պատմությունը Վ.Դավթյանի պոեմներում**, ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, «ԱրՊՀ» հրատ., 2003թ., էջ 137-142:
37. **Ժամանակի հրամայականը** (Մշակույթն Արցախում), «Կրթությունը և գիտությունն Արցախում, Երևան, 2004թ., N 3-4 «ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր», էջ 66-70:
38. **Պարույր Մևակի դասերը**, ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, 2004թ., թիվ 1, էջ 69-74:
39. **Հայրենապատում կարոտի և հույսի** (Հ.Շիրազի պոեզիան), ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, 2004թ., N2, էջ 62-70:
40. **Արցախի բանաստեղծները և Մեսրոպ Մաշտոցը**, ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, 2005թ., թիվ 1, էջ 7-14:
41. **Հր. Մաթեոսյանի քննադատական հայացքները**, ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, 2005թ., էջ 81-85:
42. **Առաքել Առաքելյան** (դիմանկար), ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երևան, «Անտարես» հրատ., 2005թ., էջ 33-36:
43. **Մևակ Արզումանյան** (դիմանկար), ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երևան, «Անտարես» հրատ., 2005թ., էջ 46-54:
44. **Արտաշես Կարինյան** (դիմանկար), ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երևան, «Անտարես» հրատ., 2005թ., էջ 97-100:
45. **Մերգեյ Սարինյան** (դիմանկար), ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, Երևան, «Անտարես» հրատ., 2005թ., էջ 131-135:
46. **Հավատի ճամփորդը** (Արսեն Խաչատրյանի մասին), Շուշիի պետ.մանկավարժական քոլեջ, 2006թ., ԼՂՀ պաշտպանության նախարարություն, էջ 258-260:
47. **Գրականությունը և պետություն-հասարակություն-բանակ կապը**, «Պոլիգրաֆ» ՓԲԸ հրատ., 2007թ.:
48. **Անսպառ գանձարանի հմայքը**, Գ.Գաբրիելյանի ընտրանու առաջաբանը, ԼՂՀ Գրողների միություն, «Դիզակ պլյուս» հրատ., 2007թ., էջ 3-17:
49. **Արցախյան պատերազմը Մ. Հովհաննիսյանի արձակում**, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի տեղեկագիր, 2007թ., էջ 108-127:
50. **Հանձարեղ պոետն ու ազնիվ քաղաքացին** (Ե. Չարենց), ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, N1., 2007թ., էջ 96-102:
51. **Հայոց մեծ եղեռնը հայ պոեզիայում**, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի տեղեկագիր, 2007թ., N1, էջ 94-101:
52. **Հայ վիպագրության և դրամատուրգիայի հսկան** (Ալ. Շիրվանզադե), ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, N1., 2007թ., էջ 96-102:
53. **Արցախյան պատերազմի նահատակների կերպարը հայ պոեզիայում**, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի տեղեկագիր, 2008թ., էջ 88-97:
54. **Հորովելված հավերժություն** (Գ.Գաբրիելյանի մասին-հուշերի գիրքը), ԼՂՀ Գրողների միություն, «Դիզակ պլյուս» հրատ., 2007թ., էջ 124-176:
55. **Բեմարվեստի մեր վարպետները** (Ի.Ալավերդյան, Կ.Ալավերդյան), Գիրք Ա, «Վաչագան Բարեպաշտ» հրատ., 2007թ., էջ 1-3:
56. **Գաղափարական պայքարի դարբնոցը**, ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, 2008թ., N1, էջ 3-9:
57. **Վ. Հակոբյանի գրականագիտական հայացքները**, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի գիտական տեղեկագիր, 2009թ., թիվ 1, էջ 68-78:
58. **Մարգիս Աբրահամյանի գրական ժառանգությունը**, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի գիտական տեղեկագիր, 2009թ., թիվ 2, էջ 93-104:
59. **Լուսառաք ժառանգություն** (Ի.Ալավերդյանի «Ընտիր երկեր» ժողովածուի առաջաբանը), «Վաչագան Բարեպաշտ» հրատ., 2009թ., էջ 3-10:
60. **Գրականագիտական ակնառու վաստակ** (Մելս Մանթոյանի գրականագիտական երկերը), ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, 2009թ., թիվ 1, էջ 121-123:
61. **Հավիտյան սերունդների հետ** (Ս.Աբրահամյանի մասին), ԱրՊՀ «Գիտական ընթերցումներ» ժողովածու, թեզիսներ, «ԱրՊՀ» հրատ., 2009թ., էջ 40-41:
62. **Հ. Թումանյանը և Ե.Չարենցը**, Միջազգային գիտաժողովի նյութեր, «ԱրՊՀ» հրատ., պրակ առաջին, 2009թ., էջ 30-33:
63. **Բեմարվեստի մեր վարպետները** (Կ.Ալավերդյան), Գիրք Բ, Առաջաբան, ԼՂՀ գրողների միություն, «Վաչագան Բարեպաշտ» հրատ., 2009թ., էջ 1-2:
64. **Խ. Աբովյանի «Վերք Հայաստանի»-ն հայ ազգային վիպասանության հիմնաքար**, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի Լրատու, «Դիզակ պլյուս» հրատ., 2010թ., թիվ 1, էջ 92-102:
65. **Եռաստիճան թռիչք դեպի պոեզիայի բարձունքներ** (Ա. Հարությունյանի «Հեռուստապոեմներ...» ժողովածուն), ՀԳՄ. Երևան, 2010թ., էջ 502-511:
66. **Հայդուկային պայքարի շեփոհարը** (Ավ.Բասահկյան), ԼՂՀ գրողների միություն, «Դիզակ պլյուս» հրատ., 2010թ., էջ 118-126:
67. **Հայրենիք և ճակատագիր** (Դ.Գասպարյանի համանուն ժողովածուի մասին), Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի գիտական տեղեկագիր, 2010թ., թիվ 2, էջ 211-220:
68. **Արցախյան գոյամարտի գեղարվեստական պատկերը հայ պոեզիայում**, Միջազգային գիտաժողով, ժողովրդավարության կայացումը հետխորհրդային շրջանում, հիմնախնդիրներն ու հեռանկարները, Երևան, 2010թ., էջ 292-299:
69. **Նորեկ Գասպարյանի պոետական աշխարհը**, Մեսրոպ Մաշտոց Համալսարանի Լրատու (գիտական հոդվածների ժողովածու), 2011թ., հմ.1(10), էջ 105-123:
70. **Ջերմ ու առիթնող քնարերգություն**, Մեսրոպ Մաշտոց համալսարանի Լրատու (գիտական հոդվածների ժողովածու), 2011թ., հմ.2(11), էջ 146-158:

71. **Արցախյան պատերազմը գրողի տեսադաշտում**, Խաղաղ Կովկասը տարածաշրջանի զարգացման գործոն, Վ. Բաղդյանի վեպի մասին, ԼՂՀ և ՀՀ անկախության հռչակման 20-րդ տարեդարձին նվիրված միջազգային գիտաժողովի (Ստեփանակերտ, 4 նոյեմբերի 2011թ.) նյութեր, Երևան, Լիմուշ հրատ., 2011թ., էջ 588-594:
72. **Радуга вековой дружбы**, «Россия и армяне Нагорного Карабаха в прошлом и настоящем», Южнороссийское обозрение Центра системных региональных исследований и прогнозирования ИППК ЮФУ и ИСПИ РАН. Вып.67. Москва- Ростов-на-Дону-Степанакерт, 2011, стр. 207-215.
73. **Արցախյան ազգային-ազատագրական գոյամարտի պատկերը Վարդան Հակոբյանի «Զատիկը ջրավազանի հատակին» պատմավեպում**: Մերոպ Մաշտոց համալսարանի Լրատու (գիտական հոդվածների ժողովածու), 2012թ., հմ.1, (12), էջ 218-232:
74. **Ո՞վ է «Բտալացի աղջկա երգը» բանաստեղծության հեղինակը**, «Կրթությունը և գիտությունը համաշխարհայնացման դարաշրջանում», Մերոպ Մաշտոց համալսարանի գործունեության 15-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի (Ստեփանակերտ, 3 նոյեմբերի 2012թ.) նյութեր, Երևան, «Լիմուշ» հրատ., 2012թ., էջ 308-314:
75. **Մայաթ-Նովայի խաղերի հավերժության առեղծվածը** (Մայաթ-Նովայի ծննդյան 300-ամյակի առթիվ), Մերոպ Մաշտոց համալսարանի Լրատու (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), Ստեփանակերտ, «Դիզակ պլյուս» հրատ., 2013թ., հմ.1, էջ 194-202:
76. **Մանվել Առուշանյանի ստեղծագործությունը**, Մերոպ Մաշտոց համալսարանի Լրատու (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), Ստեփանակերտ, «Դիզակ պլյուս» հրատ., 2013թ., հմ.2, էջ 185-198:
77. **Պատմություն- գրականություն- ժամանակ**, Ստեփանակերտի Վ.Փափազյանի անվան պետական դրամատիկական թատրոնում Սուրացանի «Ռուզան» դրամայի նոր բեմադրությունը, «Մշակույթ» հմ.8-9, էջ 13-16, հմ.10-11, էջ 194-203:
78. **Հ. Թումանյանը և ժողովրդական բանահյուսությունը**, ԱրՊՀ Գիտական տեղեկագիր, 2013թ., հմ.2, էջ 175-193:
79. **Փառատոն անդրադարձի նվագով** (Պոեզիայի միջազգային փառատոն Ստեփանակերտում), «Բանաստեղծությունն աշխարհի միջօրեականներում» ժողովածու, 2013թ., հմ.2, էջ 152-157:
80. **Պոեզիայի ժամանակակից սահմանները** (ուրվագծեր Արցախյան պոեզիայի մասին. Վ.Հակոբյան, Հ.Ալեքսանյան, Ռ.Եսայան), «Կամուրջ» տարեգիրք, Թբիլիսի, «Ամիրան» հրատ., 2013թ., էջ 329-332:
81. **Քառսից քամված ջերմացնող լույս** (Ռ. Եսայանի «Քառս և լույս» ժողովածուն): «Ռ.Եսայանի ստեղծագործությունը» հոդվածների ժողովածու, ԱրՊՀ հրատ., 2013թ., էջ 13-17:
82. **Ռ. Եսայանի «Ոգու թռչունների հայրենիքում» ժողովածուն**: «Ռ.Եսայանի ստեղծագործությունը» հոդվածների ժողովածու, «ԱրՊՀ» հրատ., 2013թ., էջ 88-110:
83. **Արդի հայ արձակի զարգացման միտումներն Արցախում**: Հիմնադրույթներ: ՀՀ ԳԱԱ հրատ., 2013թ., էջ 56-57:
84. **Գրականագիտության նորահայտ էջերն ու զարգացման միտումները**, Մերոպ Մաշտոց համալսարանի Լրատու (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), Երևան, «Լիմուշ» հրատ., 2014թ., էջ 281-288:
85. **Կրակ էլ տասս՝ ճշմարիտին մահ չկա**, Հայագիտական ուսումնասիրություններ, «ԱրՊՀ» հրատ., 2014թ., հմ.4, էջ 155-186:
86. **«Քնար Սուլեյմանյանի խոսող քնարը»**, ժողովածուի առաջաբանը, Ստեփանակերտ, «Վաչագան Բարեպաշտ» հրատ., 2014թ., էջ 3-6:
87. **Բանաստեղծուհին զինվորայի սրտով** (Սիրվարդ Մարգարյանի ստեղծագործությունը), «Մշակույթ», 2014թ., հմ.5-6, էջ 28-37:
88. **Տասնինամյա իմ ավագ եղբայրը** (Սուրեն Խանյանի «Քո զինվորն եմ» ժողովածուի առաջաբանը), Ստեփանակերտ, «Դիզակ պլյուս» հրատ., 2014թ., էջ 3-11:
89. **Հ. Թումանյանը և Վ.Շեքսպիրը**, ԱրՊՀ Գիտական տեղեկագիր, 2014թ., էջ 112:
90. **Գրական կամուրջ սրտերի միջև**: Արխագահայ բանաստեղծ Ա.Սարեցյանի գրքի առաջաբանը, Սուլխումի, 2014թ., էջ 3-8:
91. **Պատմավեպ Արցախի ճակատագրի մասին** (Ժաննա Հակոբյանի «Ղարաբաղի ճակատագիրը» վեպը), Մերոպ Մաշտոց Համալսարանի Լրատու (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), Երևան, «Լիմուշ» հրատ., 2015թ., էջ 306-314:
92. **Հայոց ցեղասպանության ճիշդ նոր լուսաբանմամբ**, (Մարինա Առստամյանի «Հայոց ցեղասպանության թեման գերմանական և ավստրիական գրականության մեջ») գրքի առաջաբանը, Ստեփանակերտ, «Դիզակ պլյուս» հրատ., 2015թ., էջ 3-9:
93. **Հայոց ցեղասպանությունը հայ պոեզիայում**, ԱրՊՀ հայագիտական հանդես, 2015թ., էջ 166-172:
94. **Արդի արձակի զարգացման միտումներն Արցախում**, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները» թեմայով հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողովի զեկուցումների դրույթներ, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2015թ., էջ 348-351:
95. **Հայոց ցեղասպանությունը Արմին Վեգների պոեզիայում**: Վանաձորի Հ.Թումանյանի անվան համալսարան: Միջազգային գիտաժողովի նյութեր, 2015թ., էջ 294-304:
96. **Մեր այբուբենը**: Վահան Հակոբյանի նույնանուն գրքի առաջաբանը: ԼՂՀ ԳՄ «Վաչագան Բարեպաշտ» հրատ., 2015թ., էջ 3-4:
97. **Հավատ**: Մելինե Պետրոսյանի «Հավատ» ժողովածուի առաջաբանը: ԼՂՀ ԳՄ «Վաչագան Բարեպաշտ» հրատ., 2015թ., էջ 3-4:

98. **Արցախը և Շուշին ժամանա Հակոբյանի պատմավեպերում**, ԱրՊՀ Գիտական տեղեկագիր, Ստեփանակերտ, ԱրՊՀ հրատ., 2015թ., հմ.1, էջ 27-31:
99. **Ժողովրդի ճակատագիրը ժամանակի հոլովույթում**, «Մշակույթ» հանդես, 2016թ., էջ 19-22:
100. **Հայ պոեզիայի զարգացման միտումներն Արցախում**, Մերոպ Մաշտոց Համալսարանի Լրատու (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), Երևան, «Լիմուշ» հրատ., 2016թ., էջ 296-304:
101. **Ներկան ապագային կամրջող պոեզիա** (Վ. Հակոբյանի ընտիր երկերի 6-րդ հատորի մասին), ԱրՊՀ Գիտական տեղեկագիր, Ստեփանակերտ, ԱրՊՀ հրատ., 2016թ., հմ.1, էջ 3-10:
102. **Հայ պատմագրությունը և Մուրացանը**, «Դպրատուն» Գ.Նարեկացի համալսարանի գիտական հոդվածների ժողովածու, 2016թ., հմ.1, էջ 72-86:
103. **Ազգագրական բազմաշերտ հանրագիտարան**, Լ. Ա. Միրզոյանի «Տավշո արմատներ»-ը, Երևան, 2016թ. գրքի մասին, գրախոսություն, Մերոպ Մաշտոց համալսարանի Լրատու (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), Երևան, «Լիմուշ» հրատ., 2017թ., էջ 461-465:
104. **Ճարտարն ու ճարտարցիները ազգագրական հոլովույթում**, Ս.Մելքունյանի, «Հուշագրություն, մտորումներ, խոհեր», Երևան, 2015թ., գրքի մասին գրախոսություն, Մերոպ Մաշտոց համալսարանի Լրատու (գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու), Երևան, «Լիմուշ» հրատ., 2017թ., էջ 466-471:
105. **Ասմունքող բանաստեղծի գրական հունձքը** (լիբանանահայ բանաստեղծ Արմեն Արամյանի բանաստեղծական ժողովածուի մասին): Մերոպ Մաշտոց համալսարանի լրատու, 2018, էջ 321-328, «Լիմուշ» հրատ.:
106. **Արցախյան շարժումը Ռ. Եսայանի պոեզիայում**, ԱրՊՀ գիտական ընթերցումներ: Ղարաբաղյան շարժման 30-րդ տարեդարձին նվիրված գիտաժողով: ԱրՊՀ հրատ., 2018, էջ 150-155:
107. **Ռեժիսորը բանաստեղծի տեսադաշտում** (ռեժիսոր Լ. Հարությունյանը Ռ. Եսայանի գնահատմամբ): Մերոպ Մաշտոց համալսարանի Լրատու, 2019, «Լիմուշ» հրատ., էջ 193-199:
108. **Նոր էջ հայ մատենագիտության գանձարանում** (լեզվաբան Արմեն Սարգսյանի նոր աշխատության մասին), Մերոպ Մաշտոց համալսարանի Լրատու, 2019, «Լիմուշ» հրատ., էջ 278-281: Նույն հոդվածը՝ ԱրՊՀ գիտական տեղեկագրում, 2019թ., N 2:
109. **Ճշմարիտն ու կեղծիքը Ղարաբաղի «խանության» մասին** (պատմաբան Ս. Դադայանի աշխատության մասին), Մերոպ Մաշտոց համալսարանի լրատու, «Լիմուշ» հրատ., 2019, թիվ 2:
110. **Ղևոնդ Ալիշանը և հայ միջնադարյան պոեզիան**, Երևանի Խ. Աբովյանի անվան պետական մանկավարժական համալսարան, «Ղևոնդ Ալիշանը հանրագիտակ», 2020թ., էջ 25-38:
111. **Արցախը տունն է Հրանտ Մաթևոսյանի**, Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան, Հրանտ Մաթևոսյանի ծննդյան 85-ամյակին նվիրված ժողովածու, 2020թ., էջ 392-405:
112. **Գիտության զարգացման նոր սահմաններն Արցախում**, Մերոպ Մաշտոց համալսարանի Լրատու, «Լիմուշ» հրատ., 2020թ., N 1, էջ 288-291:

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ԻՄԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ԼԵԶՈՒՆԵՐԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հայերեն և ռուսերեն, աղբյուրներեն: